

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 34/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených KUTAN & PARTNERS s. r. o., Štúrova 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-17C/54/2016 (pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 17C/54/2016) takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. B1-17C/54/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. B1-17C/54/2016 .
3. Sťažovateľom **priznáva** finančné zadostučinenie každému po **1 500 eur**, ktoré im **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľom **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **2 191,31 eur**, ktorú **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a napadnuté konanie

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 16. decembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu označeného v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd priznal každému z nich primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že namietané konanie o žalobe prehlasovaného vlastníka bytu vedené pôvodne Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 17C/54/2016 je poznačené zbytočnými prietahmi. Konanie začalo 10. júna 2016 podaním žaloby prehlasovaného vlastníka, ktorý sa domáha zmeny uznesenia prijatého na zhromaždení spoločenstva vlastníkov bytov z 1. júla 2016 o výške úhrady do fondu prevádzky, údržby a opráv bytového domu. Sťažovatelia v konaní vystupujú na strane žalovaných a čelia žalobe už viac ako 8 rokov za to, že v rámci schôdze prejavili vôľu, s ktorou žalobca nesúhlasí.

3. K postupu súdu v konaní sťažovatelia uviedli, že porušuje ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote, keďže vec nie je právoplatne skončená ani po 8 rokoch. Poukázali na priemernú dĺžku súdneho konania v občianskych veciach v Slovenskej republike za rok 2023, „ktorá je 18 mesiacov a na Okresnom súde Bratislava I je to 47,99 mesiacov“. Sťažovatelia považujú vec po právnej a skutkovej stránke za štandardnú. Ich správanie k predĺženiu konania neprispelo, boli vždy v konaní súčinní a procesné úkony vykonávali v stanovených lehotách, navyše iniciatívne oznámili skončenie dedičského konania na strane žalobcu.

4. Sťažovatelia navrhujú aj priznanie finančného zadostučinenia po 5 000 eur pre každého z nich z dôvodu pocitovanej obavy o ochranu svojich práv, z pocitu právnej neistoty a sklamania z neprimeranej dĺžky konania.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 34/2025-12 z 29. januára 2025 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

6. Na výzvu ústavného súdu podpredseda mestského súdu listom sp. zn. 1SprV/89/2025 zo 17. februára 2025 k veci uviedol, že je možné konštatovať nečinnosť súdu v období od 27. mája 2019 do 3. novembra 2020, v období od 9. decembra 2020 do 30. decembra 2021 a v období od 3. januára 2022 do 27. apríla 2023, keďže v uvedených obdobiach nebol zo strany súdu vykonaný žiaden procesný úkon. Následne mestský súd konal plynulo a efektívne.

7. Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že napadnuté konanie začalo podaním žaloby 10. júna 2016. Následne boli realizované úkony súvisiace s prípravou veci na pojednávanie (poplatok, vyjadrenia sporových strán). Pojednávania sa uskutočnili 27. júna 2017, 9. januára 2018,

16. októbra 2018 a 24. mája 2019. V rámci nich došlo k opakovaným návrhom na zmenu žaloby. Na prvom pojednávaní sťažovatelia neboli prítomní (len ich právny zástupca), aj potreba ich vypočutia viedla k odročeniu pojednávania. Právny zástupca žalobcu oznámil súdu úmrtie žalobcu 6. októbra 2020 a 15. októbra 2021 oznámil právnych nástupcov a prevzatie ich zastúpenia v konaní. Uznesením mestského súdu č. k. B1-17C/54/2016-214 z 2. februára 2024 bolo rozhodnuté o pokračovaní v konaní s dedičmi. Mestský súd uskutočnil pojednávanie 14. októbra 2024, kde pripustil zmenu žaloby, predniesli sa záverečné reči a pojednávanie bolo odročené na účely vyhlásenia rozsudku, ktoré sa uskutočnilo 11. novembra 2024. Rozsudok bol sporovým stranám doručený 29. novembra 2024 a 18. novembra 2024. Sťažovatelia podali proti rozsudku odvolanie 16. decembra 2024. Následne mestský súd vykonával do januára 2025 úkony súvisiace s predložením veci na odvolacie konanie.

8. Ústavný súd postupom podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania.

II.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom mestského súdu (a jeho právneho predchodcu Okresného súdu Bratislava I, pozn.) v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľov.

12. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o návrhu prehlasovaného vlastníka bytu po právnej stránke patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Prejednávaná vec nevykazuje ani vyššiu mieru skutkovej náročnosti.

Z hľadiska významu predmetu sporu pre sťažovateľov vec nepatrí k obzvlášť prioritizovaným konaniam.

13. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v napadnutom konaní nezistil také správanie sťažovateľov, ktoré by významne prispelo k predĺženiu konania.

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu všeobecného súdu v namietanom konaní, pričom zohľadnil, že zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

15. Z popísaného priebehu napadnutého konania vyplýva, že celková dĺžka konania na jednom stupni sústavy súdov predstavuje 8 a pol roka, čo hodnotí ústavný súd ako excesívnu dĺžku. Uvedené konanie bolo poznačené objektívnou prekážkou – úmrtím žalobcu a riešením dedičského konania, ktoré bolo relevantné pre posúdenie právneho nástupníctva v konaní. Po odpadnutí tejto prekážky a oznámení právnych nástupcov žalobcu však okresný súd bol nečinný po dobu dva a pol roka, čo nie je ústavne akceptovateľné. Postup súdu v roku 2024 po rozhodnutí o pokračovaní s dedičmi bol plynulý a efektívny.

16. Ústavný súd s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania a zistené obdobie nečinnosti dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

17. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

18. V čase rozhodovania ústavného súdu nebolo v napadnutom konaní ešte právoplatne rozhodnuté, preto ústavný súd vyslovil príkaz konať bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy (bod 2 výroku nálezu).

III.

Primerané finančné zadosťučinenie

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä neprimeranú dĺžku konania na súde prvej inštancie a predmet konania, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku nálezu), a preto návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia v prevyšujúcej sume nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

IV. Trov konania

21. Úspešní sťažovatelia si uplatnili právo na náhradu trov konania.

22. Ústavný súd priznal sťažovateľom fakultatívnu náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2024 (prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonaných v prospech 4 zastúpených a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky. Takto určená suma predstavuje spolu s daňou z pridanej hodnoty celkom 2 191,31 eur (bod 4 výroku nálezu).

23. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

24. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu